

55) > *Els models informàtics ... i els seus autors es van posar a tocar a sometent.*

56) [tornar la vista enrere] «Dient això, tornà la vista enrere i va veure que algú el seguia» (d'un text, abans de ser corregit; calc del cast. *volver la vista atrás*) > *Dient això, girà els ulls enrere i va veure que algú el seguia.*

57) [tornar-se enrere] «Una mare, quan vol deslletar un infant, es posa quelcom amarg al pit i, quan l'infant va a mamar segons el seu costum, es torna enrere per l'amargor» (d'un text, abans de ser corregit; calc del cast. *volverse atrás*) > *Una mare ... quan l'infant va a mamar segons el seu costum, es fa enrere per l'amargor.*

58) «Quan era a Londres, treballava de traga-sabres a les nits» (d'una gramàtica, abans de ser corregida) > *Quan era a Londres, treballava d'empassa-sabres a les nits.*

59) [trencar a plorar] «I van trencar a plorar i es retiraren a la seva cella» (d'un text, abans de ser corregit) > *I van rompre a plorar i es retiraren a la seva cella.*

60) [vitorejar] «Aquells visques últims el van acabar de reconfortar. I va fer veure que imposava silenci als qui el vitorejaven, i després va provar de cridar: ...» (AA. VV., *La desgràcia de pecar i altres narracions*, p. 16; calc del verb cast. *vitorear*) > ... *I va fer veure que imposava silenci als qui el vitorejaven, i després va provar de cridar: ...* ◆

Afinant expressions quotidianes

PERE ORTÍS

Corregim allò que diem erroni, ni que ho tinguem ben assumit i ni que corregir-ho ens resulti pesat. Pel bé de la nostra bella parla. I en atenció als qui ens escolten. També corregim aquells defectes que enlletgeixen la nostra persona i molesten els altres —ni que els tinguem ben assumits (com fóra furgar-nos el nas davant els altres).

Corregim l'adverbi *igual* en els sentits que ens ha clavats el castellà. En poso un parell d'exemples: **Igual s'ha enfadat* («Igual se ha enojado»); **Igual no hi són* («Igual no están»), trucant a una porta, sense resposta; **Igual no ve* («Igual no viene»). Fixem-nos com, en general, el català usa el verb *deure* (dubitatiu) en aquests casos: *Es deu haver enfadat. No hi deuen ser. No deurà venir*. Hi ha altres casos d'ús incorrecte d'aquest *igual*, en diferents circumstàncies, i cal veure quina és la solució correcta en cadascun. Hi ha també altres solucions, en tots els casos; vigilem-les, estudiem-les. Per exemple: **Igual has ficat la pota* («Igual has

metido la pata): *Segur que t'has ficat de peus a la galleda. M'hi jugo el coll que has ensenyat l'orella.*

Prémer el polsador d'alarma, veiem escrit en un ascensor. Bé, la frase és correcta, al capdavant catalana, però... Bandeja dues paraules d'ús comuníssim a Catalunya, fins ara; a més, té un regust de castellà que peta. Els qui guardem el sentit tradicional de la llengua diem: *Pitgeu el botó d'alarma*. No els agrada *pitjar*, per la seva semblança a *pixar* —bestiesa clarament bleda, cosa de pipiolis i de pixapolits.

Ara diuen **tren de rodalies*. A parer meu, en plural per la influència del castellà «tren de cercanías». Cada lloc concret, de rodal, només en té un, una circumferència tot al seu voltant, ni que es tracti de Barcelona. Puc garantir que aquí, a Ponent, quan sentia aquesta expressió als vells —hi incloc el gran poeta Mn. Ramon Muntanyola, de tan grata, i oblidada, memòria— era *Bellpuig i la seva rodalia*, *Preixana i la seva rodalia*. Per tant, cal dir: *Tren, o trens, de rodalia*.

La interjecció **Què va!* és totalment castellana. En català és, en uns casos, *I ara!*, i en altres *I ca!* o, simplement, *Ca!*, i fins *Ca barret!* Depèn de l'índole de l'antecedent i de la força de refús que s'hi vulgui donar. Exemples: —*Diu que n'has de tenir més que no n'has declarades*. —*I ara!* (sempre amb certa indignació o sorpresa). / —*¿Et sembla que plourà, avui?* —*Ca!* / —*Creus que tornarà els diners que deu?* *Ca barret!* Aquesta darrera expressió té molta força. Com també la té *I ca!*

A uns quants els agrada molt de dir **focs d'artifici*. Tenim una expressió clàssica, bellíssima: *castell de foc*.

Recordem que *carpa* no existeix, llevat que es tracti d'un peix de riu. També en aquest cas tenim un clàssic bellíssim: *envelat*. Vàlid per a tots els casos. I *tendal*.

El salut «¿Què tal?» és castellà. Disposem d'unes quantes formes alternatives, fins fa poc ben vives: *Com va, això?* *Com esteu?* *Què hi ha de nou?* *Què diu aquest senyor, aquesta noia?* Aquest és molt col·loquial i agrada a tothom. ◆